

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Tdo/81/2016
Identifikačné číslo spisu: 6914010379
Dátum vydania rozhodnutia: 22.06.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Paluda
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:6914010379.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Petra Paludu a sudcov JUDr. Františka Moznera a JUDr. Dany Wänkeovej v trestnej veci proti obvinenému I. Y., pre zločin zabitia podľa § 147 ods. 1 Tr. zák. na neverejnom zasadnutí konanom 22. júna 2017 v Bratislave o dovolaní obvineného I. Y. proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 21. januára 2015, sp. zn. 4To/88/2014, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolanie obvineného I. Y. sa odmieta.

Odôvodnenie

Okresný súd Rimavská Sobota (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom zo 16. októbra 2014, sp. zn. 3T/99/2014, uznal obvineného I. Y. vinným zo zločinu zabitia podľa § 147 ods. 1 Tr. zák., ktorý spáchal tak, že 1. februára 2014 v popoludňajších hodinách v Čerenčanoch, na ulici G. Y. XX/XX, v byte N. C. v podnapitom stave po predchádzajúcej hádke napadol N. C., ktorého dvakrát bodol v obývačke nožom o dĺžke čepele najmenej 8 cm silou menšej až veľkej intenzity do pravej strany hrudníka a jedenkrát do chrbta vpravo, okrem toho mu spôsobil nožom tri povrchové rezné ranky na pravej ušnici, na ľavom zápästí a na hrudníku vpravo a dve drobné kožné odreniny na hrudníku a bruchu uprostred a okrem toho mu spôsobil počas bitky začervenanie kože v temennozáhľavnej oblasti s nepatrným krvným výronom v mäkkých lebečných pokrývkach hlavy, krvné podliatiny na vnútorných plochách obidvoch ramien, krvnú podliatinu na pravom bedre a kožnú odreninu na pravom predlaktí a v kúpeľni ho hodil do vane, kde bol nájdený 2. februára 2014 ponorený tvárou vo vode ležiac na chrbte, pričom vykonanou súdnou pitvou bolo zistené, že bezprostrednou príčinou smrti bolo udusenie utopením a spôsobené zranenia, pri ktorých došlo aj k poraneniu hrudnej steny, prerezaniu 7. rebra, k poraneniu pľúc, bránice a pečene by si vyžiadali dobu liečenia a práceneschopnosti 6 - 12 týždňov.

Za to mu okresný súd uložil podľa § 147 ods. 1 Tr. zák. prihladajúc na § 36 písm. l) a § 37 písm. m) Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere deväť rokov, na ktorého výkon ho zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Zároveň mu podľa § 60 ods. 1 písm. a) Tr. zák. uložil trest prepadnutia vecí - 9 ks nožov a podľa § 287 ods. 1 Tr. por. ho zaviazal nahradiť poškodenej Irene Kvietkovej škodu vo výške 388,- eur.

Obvinený napadol uvedený rozsudok okresného súdu odvolaním, na podklade ktorého Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom z 21. januára 2015, sp. zn. 4To/88/2014, podľa § 321 ods. 1 písm. e), ods. 2 Tr. por. zrušil rozsudok okresného súdu vo výroku o treste a rozhodujúc podľa § 322 ods. 3 Tr. por. odsúdil obvineného podľa § 147 ods. 1 Tr. zák. s prihliadnutím na § 36 písm. l) a § 37 písm. m) Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere osem rokov, na ktorého výkon ho podľa § 48 ods. 4 Tr. zák. zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom strázenia. Rovnako mu podľa § 60 ods. 1 písm. a) Tr. zák. uložil trest prepadnutia vecí - 9 ks nožov.

Proti rozsudku krajského súdu podal obvinený I. Y. prostredníctvom zvoleného obhajcu dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c), g), i) Tr. por.

V odôvodnení tohto mimoriadneho opravného prostriedku obvinený v prvom rade tvrdí, že jeho právo na obhajobu bolo porušené zásadným spôsobom, pretože rozsudok krajského súdu je založený na dôkazoch vykonaných na verejnom zasadnutí bez účasti jeho zvoleného obhajcu, čím sú podľa neho dané dovolacie dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. c), g) Tr. por. Poukazuje pritom na to, že opatrením sudcu pre prípravné konanie z 5. februára 2014 mu bol za obhajcu ustanovený JUDr. Ján Repáš. Keďže 11. decembra 2014 si za účelom obhajoby splnomocnil JUDr. Rastislava Urbániho, LL.M., predseda senátu krajského súdu 5. januára 2015 zrušil opatrenie o ustanovení obhajcu JUDr. Jána Repáša. Napriek tomu ale krajský súd na verejné zasadnutie vytýčené na 7. januára 2015 predvolal len pôvodne ustanoveného obhajcu (v čase konania verejného zasadnutia už zbaveného práv na jeho obhajobu) JUDr. Jána Repáša. Aktuálne zvoleného obhajcu JUDr. Rastislava Urbániho, LL.M. na toto verejné zasadnutie riadne a včas nepredvolal. Následne na návrh prokurátora, aby boli zachované práva na obhajobu, bolo verejné zasadnutie odročené na 21. januára 2014 (správne 2015, pozn.) a bez toho, aby došlo k zrušeniu plnomocenstva u ním zvoleného obhajcu JUDr. Rastislava Urbániho, LL.M. a bez akejkoľvek ďalšej komunikácie krajského súdu s ním, mu bol opatrením z 12. januára 2015 opätovne ustanovený za obhajcu JUDr. Ján Repáš. Na základe uvedeného je dovolateľ presvedčený, že ani jeho vyhlásenie na verejnom zasadnutí 7. januára 2015, že žiada, aby ho zastupoval JUDr. Repáš, neoprávňovalo krajský súd v čase, keď mal na základe plnej moci zákonným spôsobom zvoleného obhajcu, ktorý navyše nebol predvolaný ani na odročené verejné zasadnutie, k postupu podľa § 40 ods. 1 Tr. por. Nielenže tak nemohol prostredníctvom zvoleného obhajcu uplatniť všetky práva na obhajobu na tomto zasadnutí, ale podľa dovolateľa je tým aj rozsudok krajského súdu založený na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané v prítomnosti ním zvoleného obhajcu a teda zákonným spôsobom.

Pokiaľ ide o dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., obvinený namieta, že krajský súd akceptoval právnu kvalifikáciu skutku ako zločinu zabitia podľa § 147 ods. 1 Tr. zák., napriek tomu, že išlo o čin inak trestný, ktorým odvracal priamo hroziaci a trvajúci útok zo strany poškodeného N. C.. Podľa dovolateľa tak prvostupňový ako i odvolací súd v tomto smere nedostatočne posúdili okolnosti vylučujúce protiprávnosť činu (§ 25 Tr. zák.), čo podľa neho predstavuje nesprávne použitie iného hmotnoprávneho predpisu. V tejto súvislosti obvinený spochybňuje argumentáciu krajského súdu, že pri návrate do bytu poškodeného z dôvodu, že si tam zabudol CD-čka a nôž, mohol predpokladať, že tu vznikne ďalší konflikt, ktorému mohol zabrániť, keby odišiel domov, a považuje ju za nepresvedčivú, nemajúcu podklad vo vykonaných dôkazoch. Zároveň tvrdí, že pre posúdenie, či boli splnené podmienky nutnej obrany, je rozhodujúci dej, ktorý sa „odohral“ po jeho príchode priamo v byte poškodeného, pričom dôkazmi, ktoré mali súdy k dispozícii, nebola jeho obhajoba, že to bol práve poškodený, kto na neho nožom zaútočil, vyvrátená. Poukazuje pritom na výpovede svedkov N. Y. a G. W., ktoré potvrdili agresívne správanie poškodeného pod vplyvom alkoholu, a znalkyne MUDr. Zuzany Grochovej, ktorá po vykonaní rekonštrukcie nevylúčila vzájomné fyzické napadnutie s tým, že intenzita jeho konania (až na jedno zranenie) bola menšia. Výslovil preto presvedčenie, že priebeh udalostí, ktorý popísal, plne korešponduje s vykonanými dôkazmi (prinajmenšom nie je nimi vyvrátený) a teda súdy mali jeho konanie na základe zabezpečených dôkazov posúdiť ako čin inak trestný. Výsledky vykonaného dokazovania totiž podľa neho umožňujú takýto záver prijať a v prípade existencie akejkoľvek pochybnosti o tom, či ide o trestný čin alebo čin inak trestný, musí súd postupovať miernejšie a rozhodnúť v prospech obvineného.

V podstate z týchto dôvodov obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1 Tr. por. z dôvodov § 371 ods. 1 písm. c), g) a i) Tr. por. vyslovil porušenie zákona v jeho neprospech, podľa § 386 ods. 2 Tr. por. napadnuté rozsudky krajského súdu a okresného súdu zrušil a podľa § 388 ods. 1 Tr. por. prikázal krajskému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu prejednal a rozhodol.

Prokurátor príslušnej okresnej prokuratúry v písomnom vyjadrení k dovolaniu obvineného uviedol, že po preskúmaní na vec sa vzťahujúceho spisového materiálu dospel k záveru, že dôvody dovolania uvádzané obvineným nie sú dané. Poukázal na to, že 7. januára 2015 sa obhajcom obvineného opätovne stal JUDr. Ján Repáš, ktorý ho obhajoval v priebehu prípravného konania, ako aj na hlavnom pojednávaní, s čím obvinený súhlasil, takže 21. januára 2015 sa verejné zasadnutie konalo za prítomnosti tohto obhajcu. Obhajoba obvineného tak bola podľa prokurátora zabezpečená v plnom rozsahu. Prokurátor sa tiež nestotožňuje so stanoviskom obvineného, že v byte N. C. len odvracal priamo hroziaci útok zo strany poškodeného. Poukazuje pritom na konkrétne dôkazy vyvracajúce tieto tvrdenia a navrhuje dovolanie obvineného zamietnuť.

Poškodená V. Y. v písomnom vyjadrení k dovolaniu obvineného v podstate uviedla, že toto podľa nej nie je prípustné, nakoľko odsúdený spáchal zločin. Rozsudok považuje za správny a trvá na uhradení škody vo výške 388,- eur, ktorá mu bola rozsudkom uložená.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) posúdil vec najprv v zmysle § 382 Tr. por. a zistil, že dovolanie bolo podané obvineným ako oprávnenou osobou podľa § 369 ods. 2 písm. b) Tr. por., prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné [§ 368 ods. 2 písm. h) Tr. por.], v zákonnej lehote uvedenej v § 370 ods. 1 Tr. por., potom ako dovolateľ využil svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok (odvolanie), o ktorom bolo rozhodnuté (§ 372 ods. 1 Tr. por.), s obsahovými náležitosťami podľa § 374 ods. 1 Tr. por. a s uvedením dôvodu dovolania podľa odseku 2 tohto ustanovenia.

Dovolací súd ale zároveň zistil, že obvineným uplatnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c), g) a i) Tr. por. nie sú v posudzovanej veci zjavne splnené.

Pokiaľ ide o dovolacie dôvody uvedené § 371 ods. 1 písm. c) a g) Tr. por., ktorých naplnenie vidí obvinený v tom, že verejné zasadnutie odvolacieho súdu bolo vykonané v neprítomnosti ním zvoleného obhajcu, treba v prvom rade uviesť, že ak v dovolaní uplatňovaná okolnosť nepochybne bola, resp. musela byť obvinenému (ako dovolateľovi) v priebehu prvostupňového alebo odvolacieho súdneho konania známa a v týchto štádiách trestného konania ju neuplatnil, t. j. neuplatnil ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom, resp. uplatnil ju až v podanom dovolaní, v zmysle § 371 ods. 4 Tr. por. nemôže byť táto okolnosť použitá ako podklad pre splnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. a) až g) Tr. por. [pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) pod č. 35/2013].

Z tohto pohľadu je potom podstatným zistenie, že obvinený, ktorý sa verejného zasadnutia odvolacieho súdu zúčastnil, vedel, že toto sa koná v neprítomnosti ním zvoleného obhajcu a túto skutočnosť žiadnym spôsobom nenamietal. Naopak, súhlasil s vykonaním verejného zasadnutia iba za účasti obhajcu, ktorý mu bol na jeho žiadosť ustanovený. Podľa § 371 ods. 4 Tr. por. tak obvinený nemôže túto okolnosť použiť ako dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) a g) Tr. por.

Napriek tomu sa žiada k veci dodať, že hoci krajský súd o verejnom zasadnutí konanom 7. januára 2015 neupovedomil obhajcu, ktorého si obvinený zvolil až po nariadení tohto úkonu, obvinený na tomto verejnom zasadnutí vyhlásil, že žiada, aby ho zastupoval pôvodne ustanovený obhajca JUDr. Ján Repáš. Odvolací súd tejto jeho žiadosti vyhovel a umožnil tak obvinenému obhajovať sa prostredníctvom obhajcu, ktorý ho zastupoval počas celého predchádzajúceho konania a spracoval tiež dôvody podaného odvolania. Nazerajúc na vec takto, nedošlo k žiadnemu porušeniu práva obvineného na obhajobu v jeho

materiálnom ponímaní a už vôbec nie k zásadnému. Neobstojí zároveň ani tvrdenie dovolateľa, že v dôsledku neúčasti zvoleného obhajcu na verejnom zasadnutí odvolacieho súdu je jeho rozsudok založený na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom, keďže pred krajským súdom nebolo vykonané žiadne dokazovanie.

Vo vzťahu k dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., ktorý je daný vtedy, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať ani meniť, považuje najvyšší súd za potrebné najprv vo všeobecnej rovine uviesť, že tento dovolací dôvod slúži výlučne na nápravu hmotnoprávnych chýb. Znenie za bodkočiarkou pritom vylučuje námietky skutkové, tzn. nie je prípustné právne účinne namietat', že skutok tak, ako bol zistený súdmi prvého a druhého stupňa, bol zistený nesprávne a neúplne, ani hodnotenie vykonaných dôkazov, pretože určitý skutkový stav je vždy výsledkom tohto hodnotiaceho procesu. Zároveň platí, že pre možnosť posudzovania podmienok nutnej obrany, ako okolnosti vylučujúcej protiprávnosť činu v dovolacom konaní, by zistený skutok musel obsahovať skutkové okolnosti svedčiace na možnosť konania obvineného v nutnej obrane. Za tejto situácie by bol dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. naplnený vtedy, ak by také okolnosti boli nesprávne právne vyhodnotené, t. j. ako nespĺňajúce kritériá uvedené v § 25 Tr. zák., hoci v skutočnosti by ich spĺňali (pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 47/2014).

Vychádzajúc z uvedeného je v posudzovanej veci podstatným to, že hore citovaný okresným súdom ustálený skutok, ktorého správnosť a úplnosť nemôže dovolací súd skúmať ani meniť, neobsahuje žiadnu skutkovú okolnosť odôvodňujúcu záver, že obvinený svojim konaním iba odvracal priamo hroziaci alebo trvajúci útok poškodeného na jeho osobu. Podstata námietok, ktoré obvinený v rámci tohto dovolacieho dôvodu uplatnil, totiž tkvie v tom, že nimi spochybňuje hodnotenie jednotlivých dôkazov a v nadväznosti na to aj skutkové závery prvostupňového súdu, ktoré si osvojil i krajský súd. Najvyššiemu súdu pritom v zhode s jeho doposiaľ uplatňovanou obhajobou predkladá vlastnú verziu skutkového deja vychádzajúcu z odchýlného hodnotenia vykonaných dôkazov. Nepochybne tak ide o skutkové námietky, ktoré vecne nezodpovedajú nielen obvineným označenému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., ale ani žiadnemu z ďalších dôvodov dovolania uvedených v odseku 1 tohto ustanovenia. Námietky skutkovej povahy sú totiž uplatniteľné iba v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 3 Tr. por., ktorý je oprávnený použiť iba minister spravodlivosti. Dovolací súd sa preto týmito skutkovými námietkami dovolateľa nemohol zaoberať (pozri napr. rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 14/2015).

Tieto dôvody viedli najvyšší súd k tomu, že dovolanie obvineného I. Y. podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.